10/04/2023

Патријарх Порфирије на Цвети богослужио у Загребу

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије служио је 9. априла 2023. године, на празник Уласка Господа нашег Исуса Христа у Јерусалим – Цвети, свету Литургију у Саборном храму Преображења Господњег у Загребу и том приликом беседио:

– Браћо и сестре, данас су Цвети. То је дан када је Господ наш ушао у Свети град Јерусалим, а претходно је проповедао и чинио чуда у другим крајевима, у Галилеји, у крајевима у којима је било много многобожаца проповедао је тајну Царства небеског и чинио чуда. У Јерусалиму од самог почетка није био прихваћен нарочито од оних који су били водећи слојеви изабраног народа. Нарочито није био прихваћен међу првосвештеницима и свештеницима, међу фарисејима и књижевницима. Они су очекујући месију очекивали вођу, вођу од овог света, који треба са једне стране да ослободи изабрани народ од

сваке врсте ропства, а са друге стране да све друге народе потчини јеврејском народу и у духовном и у спољном смислу те речи. Међутим, Господ непрестано говори о Царству небеском и о другачијем поретку и правилима који важе у Царству небеском, као што је једно од њих: Онај који је последњи биће први и Онај који је слуга свима, који служи свима, биће први.

Данас, на Цвети, после јучерашњег дана који је посвећен четвородневном Лазару, после Лазареве суботе, Господ улази у град Јерусалим. Јуче је Господ подигао Лазара из сна, из смрти, и показао да је веома важно да постоји вера у Његову љубав, у Његову силу и у Његову моћ. То је и било питање које је упутио сестрама Лазаревим када су оне кукале и када су рекле: Да си Ти био овде он не би умро. Наравно, у тој реченици и оне су нехотице и несвесно исповедиле да тамо где је присуство Христово, тамо где је Христос, ту је и победа, ту је и живот. Ту нема бола, ту је радост, а тамо где Христа нема, ту је тама и ту је смрт. Међутим, Христос је свуда и на сваком месту, али Он постаје дејствен, Он постаје видљив и Његова благодат добија снагу и чини чуда, таму претвара у светлост и лаж претвара у истину, онда када постоји вера. Тамо где има вере у Христа, али у Његов поредак, ту Он дејствује, ту онда живи живот. Ту нема смрти. Сестре Лазареве су тако исповедиле нехотице да је потребно да је присутан Христос, а Он је присутан свуда и на сваком месту. Да би био дејствен, да би имао снагу, неопходна је и потребна је вера. Наравно, сам Господ се заплакао на гробом Лазаревим, заплакао се над смрћу, показујући тиме да смрт није природна човеку и да је нормално да се човек буни против смрти читавим својим бићем, својим постојањем. Над смрћу, над тамом, над лажи, над клеветама, над онима који клевећу, који лажу и који сеју смрт треба плакати, али у исто време имати наду у Господа да је Он тај који даје живот.

Господ данас улази у Јерусалим не да би испунио очекивања оних који би хтели да Христос решава пролазне проблеме од овог света, који би хтели да Христос испуњава њихове жеље, да Христово Јеванђеље саобразе у подобе себи, да Христос буде сила од овог света. Христос је таквима стран. То показује не само идући на крст, него и уласком у Јерусалим севши на магаре. Није узео неког ата, расног коња, и са свитом ушао да би донео победу у земаљском смислу те речи, него је сео на магаре показујући смирење, показујући да се тајна Царства небеског не види споља и голим оком уколико нема вере, али уколико имамо вере у Христа и уколико се трудимо да вером учинимо Јеванђеље својим животом и заповести Христове својим животом онда свугде и на сваком месту видимо филигрантски уцртану мисао Божју, видимо Његову присуство, видимо тајну Царства небеског.

Дочекали су Христа када је улазио у Свети град Јерусалим појући: Осана! Благословен који долази у име Господње!, мислећи заиста да је Он овоземаљски цар, ослободитељ, онај који ће дати решења за сва политичка, социјална, економска, психолошка, урбанистичка, еколошка и сва друга питања и све друге проблеме. Они су га дочекали славећи га. Међутим, врло брзо ти исти су викали: Распни га!, јер су хтели да Бог, Христос, буде створен по слици и прилици њиховој. Тако је и данас. Многи би хтели и Бога и Цркву, да Црква буде сила од овог света и да буде употребљена час за једну идеолошку матрицу, а час за другу. Међутим, Црква је Црква и Црква проповеда крст као оруђе, као средство нашег спасења, као оруђе и средство без кога не можемо препознати тајну присуства Христовог међу нама, а та тајна ништа друго није него наше распеће са Христом. Крст носити нама је суђено, вели велики Његош. Међутим, свој крст треба учинити крстом Христовим, а то значи имати веру у Христа, поверење у Њега, да Његовим правилима која су записана у Јеванђељу уређујемо свој живот, а та правила јесу милосрђе, праштање, искање опроштаја, покајање. Дај ми да видим грехе своје и не осуђујем брата свога, говорили смо током поста у молитви Светог Јефрема Сирина, и Опрости дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим, и Каквим судом судимо онаквим ће нам се судити, и Ко је од нас без греха, и много тога сличног што стоји записано у Јеванђељу. То су правила Христовог живота, то је Јеванђеље, то је крст Његов, али у том крсту садржана је и победа, сила и снага Божја која је сва у парадоксу. У одрицању нама је добитак, у распећу и страдању налази се наша победа, у искању опроштаја од другог нама је опроштено. Све су то парадокси, али ти парадокси добијају смисао искључиво у Христу, онда када наш крст постане Христов крст, када наш живот постане Христов живот. У сваком другом

случају наша вера јесте само једна од идеологија. Штавише, ако је идеологија биће много гора од других идеологија, јер је са једне стране утопија, а са друге стране злоупотреба речи Божје.

Данас је Господ ушао у Јерусалим да би нам показао који је наш пут, да би нам показао да ми треба да се саобразимо Њему, да ми свој живот треба да учинимо Јеванђељем Његовим, да ми треба да се ставимо у службу Њему, не да се служимо Христом и Црквом, него да служимо Христу и Цркви, јер тако служимо себи и свом спасењу. Само у том случају наше данашње Осана! Благословен који долази у име Господње! завршиће се на дан устајања из мртвих, на дан Васкрсења Христовог аутентично и истинито речима Христос васкрсе!, речима које су једине кључ не само за разумевање нас, нашег живота, за разумевање живота наших ближњих и читавог света, него су те речи кључ који отвара врата Царства Божјег, Царства небеског у којем је распети и васкрсли Христос са својим Оцем и Духом Светим, који се славе и од свих светих и од нас сада и у векове векова. Амин!

***

На крају свете Литургије, патријарх Порфирије је нагласио:

– Нека Бог да да заједно са Христом, Господом нашим, уђемо у град Јерусалим и да као што се Он поистоветио са нама и ми се поистоветимо са Њим и да не живимо више ми него Он у нама. Ушавши заједно са Њим у град Јерусалим да се заједно са Њим распнемо на крсту, да поднесемо клевете и лажи против нас, да поднесемо и пљувања и страдања и на крају да се заједно са Њим распнемо на крсту, јер тако ми постајемо Он и тако постајући Он, заједно са Њим, изнутра разарамо сваку врсту окова, сваку врсту ропства, пре свега ропства греху, својим страстима, самољубљу и гордости, а онда и ропства нечастивом, сваком његовом дејству и, наравно, ропства смрти.

Поистоветивши се са Њим, улазећи у Јерусалим, пролазећи страдања, распевши се са Њим, заједно са Њим и ми ћемо онда засигурно васкрснути, не по нашој заслузи, не због тога што смо добри, него искључиво и само по Његовој љубави, по Његовом милосрђу и снисхођењу. Са тим опредељењем, са том оријентацијом, са том смерницом, ако смо распети са Њим, ако је наш крст Његов крст, ако је наш крст уткан у Његов крст, ми смо већ сада и овде победници, не само наследници и баштиници Његових победа, него и директни учесници тих победа. Нека нам Господ буде онај који нам је на најважнијем, на првом месту, који је центар нашег живота. Распети и васкрсли, онај који је ушао смирен у Јерусалим, нека Он буде корен нашег

живота. Онда ће и све остало у нашим животима, пре свега у нашем срцу, у нашој души, у нашем уму, а онда и око нас и у нашим међусобним односима бити на свом месту. Нека нам Господ да мир да разумемо дубински да је сваки човек створен као икона Божја, створен за Царство Божје, да је свако наш брат, да ми не можемо имати никог против себе, тј. не можемо никог доживети да је против нас, ма како се он поставио у односу на нас. Ако је постављен против нас само смо позвани на већи подвиг распећа и жртве, јер у распећу, у крсту и жртви ту је сила и победа. Нема других могућности, вештина, памети, способности и стратегија. Оне постоје и могу имати некакве вредности, али припадају овом свету, не припадају крсту Христовом, не припадају Христу, не припадају Царству Божјем. Нека је срећан и благословен данашњи празник. Нека Бог да да дочекамо Васкрс у здрављу и весељу, у радости духовној. Нека вас Господ све благослови!

***

Као и увек после богослужења у Саборном храму, верни народ се сабрао на послужење у здању Црквене општине загребачке, где му је очинске речи поуке упутио патријарх Порфирије:

– Данас је овде међу нама највише Срба, што је логично јер је историјски овде Српска Православна Црква присутна као аутокефална, али има и оних који су Хрвати, има и људи из Сирије, из Етиопије, из Еритреје, има из Украјине, из Русије, има са свих страна. Дакле, свако од нас има неке своје потенцијале, па чак и неке биолошке контексте и датости. То је дар Божји да би смо благодаћу Божјом преображавали себе, узрастали у меру раста висине Христове где је Он центар, где је Господ љубави центар и где Он благодаћу својом чини читав људски род новим човеком, једним јединственим организмом и телом. Зато је веома важно да усвојимо Јеванђеље као принцип свог живота.

Кад би Јеванђеље било програм живота већине људи – а камоли свих, али макар већине – овде на земљи био би рај. Будући да то знамо, ма колико реалност била другачија и супротна и ма колико било тешко, ми немамо другог пута осим Христовог пута који је веома узак, а то значи пут раста у Духу Светом. По мери узрастања у Духу Светом ми постајемо Христови и чинимо реалност Царства Божјег у нама и око нас, а кроз то заправо свет, живот, себе, све око себе и све људе гледамо из Христове перспективе, а то значи из перспективе вечности где је све другачије. Овде смо ситни, мали и пролазни. Не само да вреба смрт сваког од нас, него је толико извесна, толико је сигурна да нема тог механизма уз помоћ кога се то може избећи,

мада се ми понекад понашамо као да то не постоји, па онда мислимо: Да, јесте да око нас људи одлазе и умиру, понекад и наши блиски, па нам је жао, али ми ћемо бити једини поштеђени. Не да нећемо, него је смрт сигурнија и ближа него било шта у нашем животу. Али то је дар. Дар је онда када смо свесни те чињенице, јер кроз ту чињеницу онда покушавамо да све остало меримо. Једно од највећих врлина у животима светих подвижника је врлина сећања на смрт – memento mori, како кажу Латини. То није страх од смрти. То није психолошка фрустрација од пролазности и неухватљивости времена и простора. То није агонија кроз коју многи људи пролазе и кроз коју имају разне друге страхове. Све је један страх са којим се човек сусреће – страх од смрти, а једино тај страх се потискује. Дакле, сећање на смрт није то. Сећање на смрт је суочавање са реалношћу живота.

Ако нешто зидаш мораш да се питаш зашто зидаш, да ли то има смисла. Ако нешто стичеш мораш да се питаш зашто то стичеш, има ли то смисла дубинског. Ако нешто освајаш, било да је простор, било да је слава, било да су паре, било да је пажња људи, да се питаш зашто и чему то служи. Јер ако је тренутно – само је нова фрустрација, само је нови немир. Дакле, сећање на смрт је сагледавање реалности свог постојања, али пред лицем Божјим, јер ако сагледавамо реалност ову пролазну, неупадљиву, лажљиву, варљиву и најчешће горку у животима сваког од нас, онда ћемо пасти и у очајање, у малодушност, у депресију. Ако то није пред лицем Божјим – то нема перспективе. Међутим, ако је пред лицем Христовим, који је дошао не само да нам открије смисао живота, него да нам дарује себе и собом вечност – и то не ма какву вечност, него вечност љубави, мира и радости – онда сећање на смрт постаје заиста врлина, јер нас то отрежњује. То је оно, што каже наш народ, када смо погружени у сећању на смрт онда се у успеху нећемо узнети, а у паду се нећемо понизити и изгубити се, него ћемо знати да је Господ увек алфа и омега, почетак и крај, све у свему, и трагаћемо за дубљим смислом, за смислом који се крије иза паравана.

У крајњој линији, кад није пред Христом суочавање са реалношћу која нас води у бесмисао, у хаос, па и елементарно питање које свако себи може да постави: зашто бих се жртвовао за било шта, почевши од заједнице у којој живимо, муж у односу на жену и обрнуто, за децу, каква је реалност? Овде има и старијих, да не стављам прст на ране свакога. Колико родитеља има децу, па ако су мало поодрасли ретко кад се сете родитеља, ретко кад дођу, а камоли упуте лепу реч. Наравно, родитељ је родитељ, тражиће хиљаду оправдања, па ће рећи: Да, разумем, има свој живот, има своје проблеме, има своја искушења, има обавезе и све по реду. Јесам ли у праву? Али реалност је

да ће то дете гледати своје послове, оправдано или неоправдано, па ће се ту неко, ако је реалистичан, на крају питати: Па шта сам ја радио све ово време? Који је смисао моје радости ако устајем сам или сама, лежем сам или сама, нема никог када ме боли глава да ми донесе један аспирин, нема ко да ни да оде до продавнице да ми донесе литар млека или нешто са пијаце. И опет ће родитељ правдати. Међутим, реалност је врло горка. Наравно да то правдање не само да има оправдање, него и дубински смисао једино када је пред лицем Христовим, јер се отвара перспектива вечности. И све је ово за малена. И у паду и у неуспеху мог ближњег ја видим свој пад и неуспех.

Дакле, крст носити нама је суђено, то смо рекли и у цркви, каже велики Његов, али важно је да тај крст буде интегрисан суштински у крст Христов, да буде укључен у крст Христов, зато што се у том крсту Христовом налази васкрсење и спасење, али спасење не само као избављење од мука, него спасење у изворном смислу те речи, у јеванђељском смислу те речи. Јеванђеље је писано на грчком језику и употребљена је реч за спасење σωτηρΐᾶ што долази од глагола σόω или σώζω, а то значи бити целовит. Дакле, спасење није само да се избавимо од неког бола, од муке, па да ето живим у неком анестезираном стању, како обећавају неке друге религије, него спасење је да будем целовит, да будем потпун, да сам у хармонији са Богом, са собом, са другим људима и са природом. Дакле, спасење је експлозија пуноће живота, експлозија љубави, експлозија радости која се не да описати речима. То је спасење! То је Царство небеско! Али то је могуће и овде да предокусимо онда када заживи Христос у нама. Том тајном живе светитељи Божји. У тој тајни волиш не психлошко-романтичарском љубављу, него волиш Христом! Христос је твоје око, твој ум, твоје срце, твоје тело, твоја ћелија. Дакле, ма колико то није једноставно трудимо се да будемо Божји, да будемо Христови, да се иако смо овде и у овом свету суочени са изазовима свакодневнице трудимо колико можемо да на њих одговарамо Јеванђељем и Христом, али више од тога трудимо се да имамо скривени живот у себи, живот молитве, живот подвига, живот покајања, јер је то онда земљиште, њива коју ће росити благодат Духа Светог, коју ће обасјавати благодат Духа Светог, коју ће загревати благодат Духа Светог. Биће то бити њива која даје такве плодове да нећемо моћи да спутамо у себи осећање најоптимистичније, најнеобузданије радости тако да ћемо моћи са земље да скачемо до Неба. Срећан празник! Живели!

<span data-mce-type="bookmark" style="display: inline-block; width: 0px;

tart">

spc.rs